

חודש אלול - חודש של המוח והלב

1. טור אורח חיים סימן תיו

וה"ג איתא בירושלמי הני נשי דנהיגי דלא למיעבד עבידתא בריש ירחא מנהגא ואיתא בפרק מ"ד מפרקי דר' אליעזר לפי שלא רצו נשים ליתן נזמיהן לבעליהן במעשה העגל לכך נתן להן הקב"ה שכרן שיהו משמרות ר"ח יותר מהאנשים ושמעתי מאחי הר"י טעם לדבר לפי שהמועדים נתקנו כנגד אבות פסח כנגד אברהם דכתיב (בראשית יח) לושי ועשי עוגות ופסח היה שבועות כנגד יצחק שתקיעת שופר של מתן תורה היה בשופר מאילו של יצחק סוכות כנגד יעקב דכתיב (בראשית לד) ולמקנהו עשה סוכות וי"ב ראשי חדשי השנה שגם הם נקראים מועדים כנגד י"ב שבטים וכשחטאו בעגל ניטלו מהם וניתנו לנשותיהם לזכר שלא היו באותו חטא:

2. דברים פרק לג

כ) ולגד אמר ברוך מרחיב גד כלביא שכן וטרף זרוע אף קדקד:
כא) וירא ראשית לו כי שם חלקת מחקק ספון ויתא ראשי עם צדקת יקוק עשה ומשפטיו עם ישראל:

3. רש"י דברים פרק לג

כ) ברוך מרחיב גד - מלמד שהיה תחומו של גד מרחיב ועולה כלפי מזרח:
כלביא שכן - לפי שהיה סמוך לספר לפיכך נמשל כאריות שכל הסמוכים לספר צריכים להיות גבורים:
וטרף זרוע אף קדקד - הרוגיהן היו נכרין, חותכים הראש עם הזרוע במכה אחת:
כא) וירא ראשית לו - ראה ליטול לו חלק בארץ סיחון ועוג, שהיא ראשית כבוש הארץ:
כי שם חלקת מחקק - כי ידע אשר שם בנחלתו חלקת שדה קבורת מחוקק והוא משה:
ספון - אותה חלקה ספונה וטמונה מכל בריה, שנאמר (לקמן לד, ו) ולא ידע איש את קבורתו:

4. רש"י דברים פרק ט פסוק יח

יח) ואתנפל לפני ה' כראשונה ארבעים יום - שנאמר (שמות לב, ל) ועתה אעלה אל ה' אולי אכפרה. באותה עלייה נתעכבתי ארבעים יום. נמצאו כלים בכ"ט באב. שהוא עלה בשמונה עשר בתמוז, בו ביום נתרצה הקדוש ברוך הוא לישראל ואמר לו למשה (דברים י, א) פסל לך שני לוחות, עשה עוד ארבעים יום, נמצאו כלים ביום הכפורים. בו ביום נתרצה הקב"ה לישראל בשמחה ואמר לו למשה (במדבר יד, כ) סלחתי כדברך. לכך הוקבע למחילה ולסליחה. ומנין שנתרצה ברצון שלם, שנאמר בארבעים של לוחות אחרונות (דברים י, י) ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים, מה הראשונים ברצון אף אחרונים ברצון, אמור מעתה אמצעיים היו בכעס:

5. בית הלוי יתרו

לעשות כל מה שיאמר לו אדונו, רק החילוק בזה הוא פשוט דהמחייב עצמו הר' עיקר הקבלה הוא החיוב אבל עצם גופו לא הקנה לחבירו והחיוב הר' הוא אינו ידוע לו ואינו קצוב. אבל המוכר עצמו לעבד אינו מקבל עליו שום חיוב רק מקנה גופו לרבו ובה שפיר חל

הקנין, וכין דהגוף נעשה של הרב הר' ממילא מחיוב לעשות כל מה שיאמר הרב וזה פשוט, ומש"ה חל הקבלה על ישראל דהם לא קיבלו על עצמם התורה כגדר חיוב ושיעבוד רק הקנו גופם להתורה ולעבודתו יתברך, זהו שאמר הכתוב ושמרתם את בריתי דזה קאי על שבע"פ והיא אין לה קצבה וע"כ אמר הייתם לי סגולה מכל העמים, שתהיו קנויים לי ועוסקים בתורה שיהיה לי בכס קנין הגוף לא חיוב גרידא. זה הוא ההבדל שיש בין ישראל ובין בני נח, דכבני נח גם בהני שבע מצות שמחייבים בהם אינם

והנה ידוע דעת הרמב"ם (פ"א מכירה ה"ז) דהמחייב עצמו בדבר שאינו קצוב לא חל עליו החיוב והשיעבוד כלל ואם יקבל בקנא"ס שהוא יהיה מחוייב לעשות כל מה שיצוה עליו חבירו לא חל עליו החיוב כיון דבעת הקבלה לא ידע מה שיאמר לו פלוני. וא"כ ישראל שקיבלו על עצמם החיוב קודם שידעו הפרטים לכאורה היאך חל עליהם החיוב (וכבר ראיתי שהעיר בזה בחיבור אחד ושכחתי שמו) ובפרט על חשבע"פ שהיא בלא סוף וכמבואר היאך יחול החיוב. והתירץ לזה כבר כארנו בספר בית הלוי (ירוש) דאע"ג דהמקבל עליו לעשות כל מה שיאמר פלוני לא חל החיוב מ"מ הר' יכול כל אחד למכור את עצמו לעבד לחבירו או לפועל והר' הוא מחייב עצמו

עליהם רק בגדר חיוב שהם חייבים לקיימם ולא
 שגופם קנוי להמצות. אבל ישראל הקנו גופם
 להתורה, וזהו שמסיים הכתוב והייתם לי סגולה
 מכל העמים, דבבחינה זו יהיה הכולל ביניכם
 ובין בני נח גם בהדברים שגם הם חייבים בהם,
 דהני שתי בחינות שהם אחת דהיינו הן שבע"פ
 ושהקנו גופם להתורה היא הנותנת הכולל
 ביניכם:

6. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף מד עמוד ב

גמ' מאי איכא בין רבי יוסי לר"י הגלילי? איכא בינייהו עבירה דרבנן. כמאן אזלא הא דתניא: שח בין תפילה לתפילה
 - עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה, כמאן? כר"י הגלילי.

7. ס' שבטי ישראל: עמ' 351

מקום הנחת תפלין של יד נקרא זרוע, וכדאיתא במסכת ברכות (דף
 ו ע"א): "אמר רב אבין בר רב אדא אמר רב יצחק: מנין שהקב"ה מניח תפלין
 שנאמר: 'נשבע ה' בימינו ובוזרוע עוזו' (ישעיה סב, ח). בימינו - זו תורה,
 שנאמר: 'מימינו אש דת למו' (דברים לג, ב), 'ובזרוע עוזו' - אלו תפלין,
 לו זרוע פטור מן התפלין". ובשיר השירים רבה (פרשה ח) איתא: "לז ע"א): "אין
 על זרועך" (שיר השירים ח, ו) - אלו תפלין, ע"כ. ומקום תפלין של ראש
 נקרא קדקוד, כדאיתא בעירובין (צה ע"ב): "בין עיניך" - זו קדקוד. היכא.
 אמרי דבי רבי ינאי: מקום שמוחו של תינוק רופס". נמצא שמקומות הנחת
 תפלין בגוף נקראים "זרוע" ו"קדקוד", שהם המקומות בגוף שבהם בני שבט
 גד מפגינים את האופן המיוחד בו הם הורגים בשונאיהם.

8. שמות פרק טז פסוק לא

ויקראו בית ישראל את שמו מן והוא כזרע גד לבן וטעמו כצפיחת בדבש:

9. רש"י שמות פרק טז פסוק לא

לא) והוא כזרע גד לבן - עשב ששמו אליינדר"א [כוסבר] וזרע שלו עגול ואינו לבן, והמן היה לבן, ואינו נמשל
 וזרע גד אלא לענין העגול כזרע גד היה, והוא לבן:

1. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קד עמוד א

ל"ף ב"ת - אלף בינה, גימ"ל דל"ת - גמול דלים, מאי טעמא פשוטה כרעיה דגימ"ל לגבי דל"ת - שכן דרכו של גומל
 דלים לרוץ אחר דלים. ומאי טעמא פשוטה כרעיה דדל"ת לגבי גימ"ל - דלימציה ליה נפשיה. ומאי טעמא מהדר
 ייה דדל"ת מגימ"ל - דליתן ליה בצינעה, כי היכי דלא ליכסיף מיניה.

תהלים פרק כב פסוק ז

כי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם: